

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**БЕРДАҚ НОМИДАГИ ҚОРАҚАЛПОҚ ДАВЛАТ
УНИВЕРСИТЕТИ**

ЮРИДИКА ФАКУЛЬТЕТИ

РЕФЕРАТ

**Мавзу: Ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи ва
вақти. Йиғма ижро иши юритиш**

**Таерлаган
Кабул қилган**

**Жуманазаров А.
ю.и.к. Нажимов М.**

Нукус – 2010

Режа

- 1. Кириш**
- 2. Ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи**
- 3. Ижро ҳаракатларини амалга ошириш вақти**
- 4. Фойдаланган адабиётлар**

Кириш

Ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи дейилганда ижро ҳаракатлари амалга ошириладиган ва мажбурий ижро чоралари қўлланиладиган ҳудуд тушунилади. Ижро иши юритиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларида суд ижрочиси ижро ҳаракатларини қарздор жисмоний шахс ёки юридик шахс еканлигига қараб тегишли жойларда амалга оширилиши белгилаб қўйилган.

Ижро иши юритиш қарздор – жисмоний шахсга нисбатан қўзғатилганда ижро ҳаракатлари суд ижрочиси томонидан қарздорнинг яшаш жойи ёки иш жойида ёхуд унинг мол-мулки турган жойида амалга оширилади.

Ижро ҳаракатларини қарздор яшайдиган жойида амалга ошириш учун суд ижрочиси қарздор - фуқаронинг доимий турар жойи ҳақида маълумотларга эга бўлиши лозим.

Ижро ҳаракатлари қарздорнинг иш жойида ҳам амалга оширилиши мумкин. Бундай ижро ҳаракатлари ундирувни қарздорнинг иш ҳақиға (даромадларига) қаратишдан, қарздорга мўайян ҳаракатларни амалга ошириш ёки уларни амалга оширишдан ўзини тийиш мажбуриятини юкловчи, ижро ҳужжати ижро этишдан иборат бўлиши мумкин.

Ижро иши юритиш қарздор – юридик шахсга нисбатан қўзғатилганда ижро ҳаракатларини суд ижрочиси унинг органи жойлашган ёки мол-мулки турган жойида амалга оширади. Фуқаролик кодексининг 46-моддасига асосан юридик шахснинг жойлашган жойи, агар қонунга мувофиқ юридик шахснинг таъсис ҳужжатларида бошқача тартиб белгиланган бўлмаса, у давлат рўйхатидан ўтказилган жой билан белгиланади.

Ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи. Агар ижро ҳужжатини ижро этиш жараёнида қарздорнинг яшаш жойи, иш жойи ёки турган жойи ўзгарган бўлса ёки илгариги турган жойида ундирув қаратилиши мумкин бўлган мол-мулки юқ еканлиги ёхуд ундирувчининг талабларини қаноатлантириш учун етарли емаслиги маълум бўлиб қолса, суд ижрочиси бу ҳақда дарҳол далолатнома тузади ҳамда далолатнома тузган куннинг ертасидан кечиктирмай ижро ҳужжатини далолатноманинг нусхаси билан бирга қарздорнинг маълум бўлган янги яшаш жойидаги, иш жойидаги, турган жойидаги ёки қарздорнинг мол-мулки турган янги жойидаги суд ижрочисига юборади, айтиб бир вақтда бу ҳақда ундирувчини, ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органни хабардор қилади. Ижро ҳужжатини олган суд ижрочиси ижро ҳужжати биринчи суд ижрочисига, яъни ижро ҳужжатини йўллаган суд ижрочисига келиб тушган санадан бошлаб икки ой муддатда ижросини таъминлаши керак. Ижро ҳужжатини кўрсатилган муддатда ижро этиш имкони бўлмаган тақдирда, суд ижрочиси ижро ҳужжатини ижро этиш муддатини кечиктириш тўғрисида белгиланган тартибда чоралар кўради.

Агар ижро ҳужжатини ижро этиш жараёнида зарурат туғилса, суд ижрочиси ижро ҳаракатларини ўз вазифаларини бажара олиши мумкин бўлган ҳудуддан ташқарида ҳам амалга ошириши мумкин. Бу ҳолда суд ижрочиси далолатнома тузиб, кўрсатилган ҳудудга боради. У етиб борган пайтдан бошлаб бир сутка ичида ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойидаги катта суд ижрочисига ижро ҳаракатларини шу ҳудудда амалга ошириши зарурлиги тўғрисида маълум қилади, катта суд ижрочиси бу ерга келган суд ижрочисига кўмаклашади.

Суд ижрочилари ўртасида ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи ҳақида низо чиққанда, агар ижро ҳаракатлари турли вилоятлар ҳудудида амалга ошириладиган бўлса, низо Суд департаменти томонидан, ижро ҳаракатлари бир вилоят (шу жумладан Қорақалпоғистон Республикаси ва

Тошкент шаҳри) ҳудудида амалга ошириладиган бўлса низо Суд департаментининг тегишли ҳудудий бошқармаси томонидан ҳал қилинади.

Ижро ҳаракатларини амалга ошириш вақти. Ижро ҳаракатлари иш кунларида соат 8.00 дан 22.00 гача амалга оширилади. Қонун чиқарувчи мажбурий ижро ҳаракатларини амалга оширишнинг бундай чегараланган вақтини белгилашда бир томондан - ундирувчининг, иккинчи томондан эса – қарздорнинг манфаатларини ҳисобга олган. Ерталаб соат 8.00 да, одатда, қарздор уйда бўлади ва унга нисбатан ижро ҳаракатларини амалга ошириш мумкин. Ижро ҳаракатларини кечаси амалга оширилиши тақиқланганлиги эса, қарздор ва унинг оила аъзоларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга юналтирилган.

Ижро ҳаракатларини амалга оширишнинг аниқ вақтини суд ижрочиси белгилайди. Ижро иши юритишда қатнашувчи тарафлар ижро ҳаракатларини амалга оширишнинг ўзлари учун қулай вақтини таклиф этишга ҳақлидирлар. Ижро ҳаракатларини сутканинг бошқа вақтида, шунингдек, дам олиш ва байрам кунларида амалга оширишга белгиланган тартибда фақат кечиктириб бўлмайдиган ёки қарздорнинг айбига кўра уларни бошқа вақтда амалга ошириш мумкин бўлмаган ҳолларда йўл қўйилади.

“Ижро иши юритиш такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан киритилган янгиликларидан бири йиғма ижро иши юритишдир.

“Суд қарорлари ва бошқа органлар қарорларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонуннинг 25-1-моддасига кўра, битта қарздорга нисбатан қўзғатилган мулкый тусга эга бўлган бир нечта ижро ҳужжати, шунингдек солидар жавобгар бўлган бир нечта қарздорга нисбатан бир ундирувчи фойдасига ундирув бўйича қўзғатилган ижро иши юритишлар йиғма ижро иши юритишга бирлаштирилади.

Қарздорлар шерик бўлиб мажбурият олганида кредитор ҳамма қарздорлардан мажбуриятни солидар бажаришни ҳам, уларнинг ҳар биридан алоҳида-алоҳида бажаришни ҳам, шу билан бирга қарзни тўла ёки унинг бир қисмини бажаришни ҳам талаб қилишга ҳақли.

Солидар қарздорларнинг биридан тўлиқ қаноатланмаган кредитор ололмаган нарсасини бошқа солидар қарздорлардан талаб қилиш ҳуқуқига эга.

Солидар қарздорлар мажбурият тўла бажарилгунича бурчли бўлиб қолаверадилар.

Суд департаментининг бир нечта ҳудудий бошқармаси бўлинмаларига келиб тушган бир қарздорга ёки солидар жавобгар бўлган бир нечта қарздорга нисбатан ундирув бўйича ижро ҳужжатлари юзасидан йиғма ижро иши юритиш Суд департаменти директори ёхуд унинг ўринбосари белгилайдиган бўлинма томонидан қўзғатилади ва юритилади.

Суд департаменти битта ҳудудий бошқармасининг бир нечта бўлинмасига келиб тушган бир қарздорга ёки солидар жавобгар бўлган бир нечта қарздорга нисбатан ундирув бўйича ижро ҳужжатлари юзасидан йиғма ижро иши юритиш Суд департаменти ҳудудий бошқармаси бошлиғи ёхуд унинг ўринбосари белгилайдиган ҳудудий бўлинма томонидан қўзғатилади ва юритилади.

Йиғма ижро иши юритиш қўзғатилганидан кейин келиб тушган ва йиғма ижро иши юритилаётган қарздорга нисбатан мулкӣ тусдаги талаблар кўрсатилган ижро ҳужжатлари йиғма ижро ишини юритаётган суд ижрочисига топширилади. Бу ҳақда ундирувчи, қарздор, суд ёки ижро ҳужжатини берган бошқа орган хабардор қилинади.

Йиғма ижро иши юритишда суд ижрочиси ўз вазифаларини бажара олиши мумкин бўлган ҳудуддан ташқарида ҳам ижро ҳаракатларини амалга ошириш ва мажбурий ижро чораларини қўллаш имконига эга бўлади.

Суд ижрочиси ижро ҳаракатларини ўз вазифаларини бажара олиши мумкин бўлган ҳудуддан ташқарида амалга оширишда “Суд ҳужжатлари ва бошқа

органлар хужжатларини ижро этиш тўғрисида”ги Қонуннинг 25-моддаси нормаларига асосланади.

Фойдаланган адабиётлар

1. Валеев Д.Х. Исполнитель’ное производство: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2008.
 2. Валеев Д.Х. Комментарий к Федерал’ному закону “Об исполнитель’ном производстве”: научно-практический с постатейными материалами. – СПб.: Питер, 2003, 2004.
 3. Исполнитель’ное производство. – 3-е изд., доп. и перераб. / Под ред. Я.Ф.Фархтдинова. – СПб.: Питер, 2004.
- Исполнитель’ное производство. Практикум для старших судебных приставов: Учеб.пособие / Отв. ред В.В.Ярков. – М., 2000.